

IV

(Paziņojumi)

EIROPAS SAVIENĪBAS IESTĀŽU UN STRUKTŪRU SNIEGTI PAZIŅOJUMI

PADOME

Padomes secinājumi par “regulatīvajām smilškastēm” un eksperimentu klauzulām kā instrumentiem inovācijai labvēlīgam, nākotnes prasībām atbilstošam un noturīgam tiesiskajam regulējumam, kas spēj pārvarēt radikāli transformatīvus izaicinājumus digitālajā laikmetā

(2020/C 447/01)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME:

1. ATGĀDINA savus 2020. gada februāra secinājumus ⁽¹⁾, kuros bija UZSVĒRTS, ka labāks regulējums ir viens no galvenajiem ilgtspējīgas, iekļaujošas izaugsmes virzītājiem, veicina konkurētspēju, inovāciju, digitalizāciju un darbvietu izveidi, palielina pārredzamību un nodrošina sabiedrības atbalstu ES likumdošanai; un ATKĀRTOTI APSTIPRINĀTA vajadzība nodrošināt, lai ES regulējums būtu pārredzams, vienkāršs un tiktu panākts ar minimālām izmaksām, vienlaikus vienmēr ņemot vērā patērētāju, darba ņēmēju, veselības, klimata un vides aizsardzību augstā līmenī. ATKĀRTOTI APSTIPRINA savu apņemšanos veicināt visefektīvākos regulatīvos instrumentus, tādus kā saskaņošana un savstarpēja atzīšana ⁽²⁾.

2. UZSVER – jo īpaši, lai ES izklūtu spēcīgāka no Covid-19 krīzes, kas ir smagi skārusi lielāko daļu ES uzņēmumu, jo īpaši mazos un vidējos uzņēmumus (MVU), tostarp mikrouzņēmumus, kā arī jaunuzņēmumus, no kuriem daudzi saskaras ar eksistenciāliem draudiem, ES tiesiskajam regulējumam ir jābūt pēc iespējas konkurētspējīgam, efektīvam, lietderīgam, saskaņotam, paredzamam, inovācijai labvēlīgam, nākotnes prasībām atbilstošam, ilgtspējīgam un noturīgam. Tam ir jābūt faktos balstītam un jāaizsargā un jāatbalsta gan iedzīvotāji, gan uzņēmumi saistībā ar mērķi izveidot pilnībā funkcionējošu ES vienoto tirgu, neradot jaunu nevajadzīgu slogu un vienlaikus samazinot pašreizējo nevajadzīgo slogu.

3. ATGĀDINA subsidiaritātes, proporcionalitātes, kā arī piesardzības principu un savus 2016. gada maija secinājumus ⁽³⁾, kuros ir UZSVĒRTS, ka, apsverot izstrādāt vai atjaunināt ES politiku vai regulatīvos pasākumus, būtu jāpiemēro “inovācijas princips”, kurš nozīmē to, ka regulējuma izstrādes un pārskatīšanas procesā visās politikas jomās tiek ņemta vērā ietekme uz pētniecību un inovāciju; kuros AICINĀJA Komisiju un dalībvalstis savās apspriedēs par esošo regulējumu *REFIT* ietvaros iekļaut inovācijai labvēlīga un nākotnes vajadzībām atbilstoša regulējuma perspektīvu; un kuros AICINĀJA Komisiju un dalībvalstis izpētīt un apmainīties ar paraugpraksi attiecībā uz to, kā regulējumu var padarīt atbilstošāku nākotnes vajadzībām un tādu, kurš veicina pētniecību un inovāciju, tostarp eksperimentēšanas iespējas un elastību. ATGĀDINA paraugprakses apmaiņu, kuru 2017. gadā organizēja Padomes prezidentvalsts Malta un kurā izrādījās, ka daudzas dalībvalstis politikas veidošanā jau apsver eksperimentēšanu un citus ar inovācijām saistītus instrumentus ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ Dok. 6232/20.

⁽²⁾ Iestāžu nolīgums par labāku likumdošanas procesu, 47. punkts.

⁽³⁾ Dok. 9580/16.

⁽⁴⁾ WK 6474/2017.

4. UZSVĒR, ka elastīgums un eksperimentēšana var būt svarīgi elementi elastīgam, inovācijai labvēlīgam, nākotnes vajadzībām atbilstošam, faktos balstītam un noturīgam tiesiskajam regulējumam, kas veicina konkurētspēju, izaugsmi, ilgtspēju, mācīšanos regulējuma jomā, kā arī Eiropas tehnoloģisko suverenitāti un līderību un kas palīdz pārvarēt sistēmiskus satricinājumus un stāties pretī radikāli transformējošiem, kā arī ilgtermiņa izaicinājumiem nākotnē.

5. NORĀDA, ka “regulatīvās smilškastēs” tiek arvien vairāk izmantotas dažādās nozarēs, piemēram, finanšu, veselības, juridisko pakalpojumu, aviācijas, transporta un loģistikas, kā arī enerģētikas jomā, bieži vien ietverot jaunu, topošu tehnoloģiju – piemēram, mākslīgā intelekta un blokķēžu / sadalītās virsrāmātas tehnoloģiju – izmantošanu vai esošo tehnoloģiju inovatīvu izmantošanu (5).

6. NORĀDA uz “Pētījumu, ar ko atbalsta inovācijas principa starpposma novērtēšanu”, kurš Komisijai tika sagatavots 2019. gadā un kurā uzsvērtā nepieciešamība panākt lielāku labvēlību pret inovācijām ES, stiprinot Komisijas pieeju eksperimentāla regulējuma, tostarp “regulatīvo smilškastu”, izstrādei (6). NORĀDA, ka Komisijas 2020. gada ziņojumā par sniegumu zinātnes, pētniecības un inovācijas jomā ir norādīts, ka tehnoloģiju attīstības paātrināšanai ir vajadzīgas arī netradicionālākas pieejas regulējumam un politikai, piemēram, “regulatīvās smilškastēs” (7).

7. ATZĪST, ka Komisija paziņojumā “MVU stratēģija ilgtspējīgai un digitālai Eiropai” paziņoja, ka ar izmēģinājuma projekta uzsākšanu ir jānodrošina dalībvalstis izstrādāt priekšlikumus par “regulatīvajām smilškastēm” (8). ATZĪMĒ, ka Komisija sadarbībā ar Eiropas blokķēdes partnerību plāno izveidot Eiropas mēroga blokķēdes “regulatīvo smilškastu”, kas sāks darboties 2021./2022. gadā. NORĀDA, ka Komisijas Strukturālo reformu atbalsta ģenerāldirektorāts palīdz Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības bankai atbalstīt “regulatīvās smilškastēs” Grieķijā, Igaunijā un Polijā (9).

8. UZSKATA “regulatīvās smilškastēs” par konkrētiem satvariem, kas, nodrošinot strukturētu kontekstu eksperimentēšanai, ļauj attiecīgā gadījumā reālos apstākļos izmēģināt inovatīvas tehnoloģijas, produktus, pakalpojumus vai pieejas – pašlaik jo īpaši saistībā ar digitalizāciju – uz noteiktu laiku un ierobežotā nozares vai jomas daļā regulatīvā uzraudzībā, kas nodrošina, ka ir ieviesti atbilstoši aizsardzības pasākumi (10).

9. Eksperimentu klauzulas SAPROT kā tiesību normas, kas ļauj iestādēm, kuru uzdevums ir īstenot tiesību aktus un nodrošināt to izpildi, izskatot katru gadījumu atsevišķi, izmantot zināmu elastību attiecībā uz inovatīvu tehnoloģiju, produktu, pakalpojumu vai pieeju testēšanu (11). NORĀDA, ka eksperimentu klauzulas bieži vien ir “regulatīvo smilškastu” juridiskais pamats un tās jau tiek izmantotas ES tiesību aktos un daudzu dalībvalstu tiesiskajā regulējumā.

10. UZSVĒR, ka “regulatīvās smilškastēs” var sniegt iespēju sekmēt regulējumu, izmantojot proaktīvu mācīšanos regulējuma jomā, kas ļauj regulatoriem gūt labākas zināšanas par regulējumu un atrast tādus labākos līdzekļus inovāciju regulēšanai, kuru pamatā ir faktiski pierādījumi, jo īpaši ļoti agrīnā posmā, kas var būt īpaši svarīgi, saskaroties ar lielu nenoteiktību un radikāli transformatīviem izaicinājumiem, kā arī izstrādājot jaunu politiku.

11. UZSVĒR, ka “regulatīvās smilškastēs” var sniegt būtiskas iespējas, sevišķi inovācijas un izaugsmes iespējas visiem uzņēmumiem, jo īpaši MVU, tostarp mikrouzņēmumiem, kā arī jaunuzņēmumiem, rūpniecības, pakalpojumu un citās nozarēs.

(5) *Attrey, A., Leshner, M. un Lomax, C., “The role of sandboxes in promoting flexibility and innovation in the digital age” (“Smilškastu nozīme elastības un inovāciju veicināšanā digitālajā laikmetā”), Going Digital Toolkit Policy Note 2 (Digitalizācijas instrumentu kopuma politikas piezīme Nr. 2), 2020.*

(6) https://ec.europa.eu/info/publications/study-supporting-interim-evaluation-innovation-principle_en.

(7) https://ec.europa.eu/info/publications/science-research-and-innovation-performance-eu-2020_en.

(8) Dok. 6783/20 (COM(2020) 103).

(9) *Parenti, R., “Regulatory Sandboxes and Innovation Hubs for FinTech” (“Regulatīvās smilškastēs un inovācijas centri finanšu tehnoloģijām”), pētījums Ekonomikas un monetārajai komitejai, Ekonomikas, zinātnes un dzīves kvalitātes politikas departaments, Eiropas Parlaments, Luksemburga, 2020. gads.*

(10) Eiropas Komisija, 21. rīks. Pētniecība un inovācija, Labāka regulējuma rīkkopa; Eiropas Komisija; Dok. 6783/20 (COM(2020) 103).

(11) Eiropas Komisija, 21. rīks. Pētniecība un inovācija, Labāka regulējuma rīkkopa, 1. punkts par eksperimentu klauzulām, 151. lpp.

12. UZSVER, ka “regulatīvajās smilškastēs” un eksperimentu klauzulās vienmēr ir jāievēro subsidiaritātes un proporcionalitātes principi, kā arī piesardzības princips, un tām būtu jāveicina šo principu piemērošana. Vienmēr ir jānodrošina augsts aizsardzības līmenis *inter alia* iedzīvotājiem, patērētājiem, darba ņēmējiem, veselībai, klimatam un videi, kā arī juridiskā noteiktība, finanšu stabilitāte, vienlīdzīgi konkurences apstākļi un godīga konkurence, un ir jāievēro pašreizējais aizsardzības līmenis.

13. Attiecībā uz eksperimentu klauzulām:

- a) MUDINA Komisiju, izstrādājot un pārskatot tiesību aktus, turpināt apsvērt iespēju izmantot eksperimentu klauzulas, izskatot katru gadījumu atsevišķi, kā arī izvērtēt eksperimentu klauzulu izmantošanu *ex post* izvērtējumos un atbilstības pārbaudēs;
- b) UZSVER, ka eksperimentu klauzulas var būt svarīgas vairākos pašreizējos un turpmākajos tiesību aktu priekšlikumos;
- c) ATBALSTA to, ka Regulējuma kontroles padome, pārbaudot ietekmes novērtējumus, izvērtējumus un atbilstības pārbaudes, turpina pārbaudīt, vai tiek pienācīgi ņemta vērā regulējuma ietekme uz inovāciju, kas cita starpā var ietvert eksperimentu klauzulu izmantošanu;
- d) UZSVER savu nodomu, apspriežot tiesību aktu priekšlikumus, izvērtēt iespēju iekļaut eksperimentu klauzulas;
- e) AICINA Komisiju izveidot pārskatu par galvenajām spēkā esošajām eksperimentu klauzulām ES tiesību aktos;
- f) AICINA Komisiju noteikt politikas jomas un regulējumus, kuros papildu eksperimentu klauzulas, iespējams, varētu palīdzēt veicināt inovāciju un sekmēt regulējumu; MUDINA Komisiju šajā sakarā apspriesties ar dalībvalstīm un ieinteresētajām personām, piemēram, izmantojot platformu “Gatavi nākotnei” vai mērķorientētas apspriešanās.

14. Attiecībā uz “regulatīvajām smilškastēm”: AICINA Komisiju sadarbībā ar dalībvalstīm organizēt informācijas un labas prakses apmaiņu starp dalībvalstīm un pašu Komisiju attiecībā uz “regulatīvajām smilškastēm”, lai:

- a) sagatavotu pārskatu par pašreizējo stāvokli attiecībā uz “regulatīvo smilškastu” izmantošanu ES;
- b) apzinātu pieredzi attiecībā uz “regulatīvo smilškastu” juridisko pamatu, īstenošanu un izvērtēšanu;
- c) analizētu, kā mācīšanās no “regulatīvajām smilškastēm” valsts līmenī var veicināt faktos balstītas politikas veidošanu ES līmenī.

15. AICINA Komisiju 2021. gada pirmajā pusē iesniegt progresa ziņojumu par šo informācijas un labas prakses apmaiņu attiecībā uz “regulatīvajām smilškastēm”, kā arī pārskatu par spēkā esošajām eksperimentu klauzulām ES tiesību aktos, lai to varētu apspriest Labāka regulējuma jautājumu darba grupā Portugāles prezidentūras laikā; un 2021. gada otrajā pusē iesniegt galīgos rezultātus un analīzi kopā ar praktiskiem ieteikumiem par “regulatīvo smilškastu” un eksperimentu klauzulu iespējamu turpmāku izmantošanu ES un ES līmenī, lai varētu tos apspriest un veikt turpmākus pasākumus Labāka regulējuma jautājumu darba grupā Slovēnijas prezidentūras laikā.
